

Prinsippprogram

1. Helsetjenesteaksjonen arbeider for å bevare vårt gode, solidariske og rettferdige helsevesen der alle har like rettigheter. Ønsket om å ta vare på en god helsetjeneste *av hensyn til pasientene* er Helsetjenesteaksjonens eksistensgrunnlag. Helsetjenesteaksjonen retter seg mot alle deler av helse- og omsorgssektoren, inkludert sykehus/spesialisthelsetjenesten, primærhelsetjenesten, eldreomsorgen, rus/psykiatri og rehabilitering. Helsetjenesteaksjonen er partipolitisk nøytral.

2. Helsetjenesteaksjonen mener at helse- og omsorgstjenestene må innrettes mot behovene og ressursene til *den enkelte pasienten*. Tjenestene må bygge på humanistiske verdier som tillit, likeverd og gjensidig respekt. Dette verdigrunnlaget er i samsvar med helseprofesjonenes tradisjonelle etikk, og er en forutsetning for faglig kvalitet.

3. Helsetjenesteaksjonen protesterer mot den styringsformen som myndighetene har innført for helse- og omsorgssektoren. Styringsformen er uttrykk for en ideologi som fortrenger de humanistiske idealene og undergraver det tradisjonelle verdigrunnlaget for helseprofesjonene. Den virker demoraliserende og fremmedgjørende, hemmer helsearbeiderne i å utøve faget sitt, og fører til kompetanseflukt. Resultatet blir dårligere helse- og omsorgstjenester, noe som særlig går ut over de svakeste i samfunnet.

4. Helsetjenesteaksjonen mener at mange av reformene i helse- og omsorgssektoren, som helseforetaksreformen, samhandlingsreformen, omorganiseringer i kommunene og ulike sykehussammenslåinger har hatt ødeleggende konsekvenser. Ikke alt ved disse reformene er negativt, men kursen må endres radikalt om vi skal bevare kvaliteten på og oppslutningen om vårt felles offentlige helsevesen.

5. Helsetjenesteaksjonen protesterer mot at velferdsstaten defineres som et konkurranseorientert marked. Vi deler ikke den ensidige troen på at konkurranse og økonomiske incentiver vil drive frem en positiv utvikling når det gjelder faglige, organisasjonsmessige og økonomiske forhold i helse- og omsorgssektoren.

6. Helsetjenesteaksjonen ser at dagens system forutsetter stadig mer omfattende kontroll- og rapporteringssystemer. Aksjonen protesterer mot et stadig økende byråkrati som ikke gir bedre helse- og omsorgstjenester. Samfunnets fellesskapsressurser skal ikke sløses bort på unyttig kontrollvirksomhet.

7. Helsetjenesteaksjonen ser at dagens system innebærer et krav om lydighet «oppover» til administrative nivåer. Dette har noen steder skapt en frykt- og usikkerhetskultur som undertrykker intern kritikk og knebler varslene. Vi mener at helsearbeidernes lojalitet alltid

må være overfor den enkelte pasienten. Helsearbeidere må ha full yringsfrihet i faglige spørsmål så lenge taushetsplikten er ivaretatt. Offentligheten har krav på innsyn i helse- og omsorgstjenestene; helsearbeidere har derfor ikke bare rett, men også en demokratisk plikt til å ytre seg om kritikkverdige forhold.

8. Helsetjenesteaksjonen protesterer mot at ansvar delegeres «nedover» fra politisk nivå til fotfolket i helse- og omsorgstjenestene. Dette skaper et demokratisk underskudd. Samtidig utsettes den enkelte helsearbeider for et uløselig dilemma når det ikke er samsvar mellom pasientenes behov og tilgjengelige ressurser. Vi protesterer mot at politiske verdivalg på denne måten kamufleres som administrative eller faglige. Vi oppfordrer politikerne til å ta et tydelig overordnet ansvar for rammebetingelsene i helse- og omsorgssektoren.

9. Helsetjenesteaksjonen ser at kravet om lydighet «oppover» og delegeringen av ansvar «nedover» fremmer mistillit mellom nivåer og enkeltpersoner, og fører til ulike virkelighetsoppfatninger blant politikere, administratorer, fotfolket og pasientene. Dermed får politiske og administrative ledere i helse- og omsorgssektoren begrenset mulighet til å ta korrektiv fra virkeligheten og lære av erfaringer. Det blir økt risiko for at beslutninger bygger på sviktende forutsetninger.

10. Helsetjenesteaksjonen avviser at den nåværende styringsformen er forbundet med høyre- eller venstresiden i norsk politikk. Tvert imot har det vært stor tverrpolitisk enighet om utviklingen av helse- og omsorgstjenestene de siste årene. Helsetjenesteaksjonen etterlyser en bred offentlig debatt om forholdet mellom politikerne og helseprofesjonene. Vi mener at helseprofesjonene forvalter et verdigrunnlag som kommer hele samfunnet til gode. Dette forutsetter imidlertid at profesjonens egenart og selvstendighet blir respektert.

11. Helsetjenesteaksjonen ser at den økonomiske argumentasjonen for reformene i helse- og omsorgssektoren har vært feilaktig. Forventede innsparinger har i mange tilfeller blitt mer enn spist opp av økningen av kontroll- og transaksjonskostnader. I stedet for vektlegging av kostnadskontroll vil det være samfunnsøkonomisk mer lønnsomt å fokusere på kvalitet, gjensidig respekt og tillit.

12. Helsetjenesteaksjonen ser at liknende problemer også rammer andre samfunnssektorer. Vi ønsker et solidarisk samspill med alle enkeltpersoner og organisasjoner som protesterer mot de negative konsekvensene av denne ideologien.

Gjeldende fra stiftelsesmøtet i Helsetjenesteaksjonen 6.3.2014, revidert av årsmøtet 5.3.2015

En nærmere utdyping av prinsippprogrammet er gitt i artikkelen 'Ta faget tilbake', publisert i Tidsskrift for Den norske Legeforening nr. 6/2013, s. 655-659. Elektronisk tilgjengelig på: <http://tidsskriftet.no/article/2987819>.